

Kurās Eiropas valstīs ir atļauta naftas un gāzes ieguve aizsargājamās teritorijās?

Autore: Šarlote Eltone, Euronews Green

Ziņojumā atklāts, ka fosilā kurināmā ieguves darbības notiek simtiem aizsargājamo dabas teritoriju. Varētu domāt, ka aizsargājamās teritorijas ir drošas no lielajiem piesārņotājiem. Taču fosilā kurināmā ieguve notiek vairāk nekā 3000 vietās 800 aizsargājamās teritorijās visā pasaulē, tostarp simtiem teritoriju Eiropā.

Saskaņā ar vides bezpeļņas organizācijas Leave it in the Ground (LINGO) publicēto jauno analīzi, ieguve un izpēte ir plaši izplatīta daudzās aizsargājamās teritorijās.

Ja šajās teritorijās esošos resursus pilnībā izmantotu, tajās tiktu radīti 47 miljardi tonnu oglekļa dioksīda - vairāk nekā visa pasaule pagājušajā gadā saražoja enerģijas ražošanai. Ziņojuma par "Aizsargāto oglekli" autori mudina valdības ātri bloķēt šīs fosilās intereses. "Klimata ārkārtas situācija un izmiršanas krīze attīstās vienlaicīgi," viņi raksta. "Fosilā kurināmā ieguves pārtraukšana aizsargājamās teritorijās risina abas šīs problēmas un novērš to, kas būtu traģiska dabas mantojuma un bioloģiskās daudzveidības iznīcināšana fosilā laikmeta pēdējos gados."

Kur Pasaulē un Eiropā naftas un gāzes ieguves intereses apdraud aizsargājamās teritorijas?

Ziņojumā konstatētas 2933 ieguves vietas vairāk nekā 800 aizsargājamās teritorijās visā pasaulē. Saskaitot pēc potenciālajām CO2 emisijām, kas rodas valsts teritorijās, lielākā pārkāpēja ir Ķīna. Šis valsts 13 naftas un gāzes ieguves vietas un sešas ogļu raktuves aizsargājamās teritorijās varētu radīt 12 miljardus tonnu CO2, ja tās tiktu pilnībā izmantotas. Pārējās lielākās pārkāpējas bija Venecuēla (7,6 miljardi tonnu), Saūda Arābija (3,9 miljardi tonnu) un Kazahstāna (3,4 miljardi tonnu).

Vācijai ir lielākais aizsargājamo teritoriju emisiju potenciāls Eiropā. Tās aizsargājamās teritorijās atrodas 108 naftas un gāzes ieguves objekti un viena ogļu raktuve, un to emisiju potenciāls ir 2,6 miljardi tonnu.

Lielākā daļa no potenciālajām emisijām nāk no Mittelplates - Vācijas lielākās naftas atradnes, kas pārklājas ar Vādenas jūras UNESCO Pasaules mantojuma teritoriju. Ieguve, kuru ir atļauts turpināt līdz 2041. gadam, veicina globālo sasilšanu un rada eksistenciālu apdraudējumu vietējai savvaļas dabai.

Jau 2015. gada ziņojumā konstatēts, ka 19 no 33 migrējošo putnu sugu populācijām pēdējo 20 gadu laikā ir samazinājušās, daļēji neefektīvas aizsargājamo teritoriju pārvaldības dēļ.

"Vēl tiešāks drauds jutīgajai vietējai videi ir naftas produktu noplūdes iespēja," teikts LINGO ziņojumā.

Eiropā satraucošs emisiju potenciāls ir Itālijai (178 miljoni tonnu potenciālo CO2 emisiju), Nīderlandei (163 miljoni tonnu) un Polijai (110 miljoni tonnu). Apvienotajā Karalistē aizsargājamās teritorijās atrodas 509 fosilās degvielas ieguves vietas - vairāk nekā jebkurā citā valstī.

Kāpēc mums ir jāpārtrauc fosilā kurināmā ieguve?

Aizsargājamās teritorijās bieži vien joprojām ir atļauta fosilā kurināmā ieguve. Taču LINGO autori aicina to pārtraukt. Tas ne tikai palīdzētu saglabāt dabu jutīgās ekosistēmās, bet arī būtu nozīmīgs solis dekarbonizācijas virzienā. Ziņojumā lēsts, ka, saglabājot visas aizsargājamās teritorijās esošās fosilā kurināmā atradnes pasaulē, varētu izvairīties no klimata pārmaiņām nodarītā kaitējuma 19,8 triljonu ASV dolāru (18 triljonu eiro) apmērā. Tas glābtu 10,7 miljonu cilvēku dzīvības, kuriem draud nāve no karstuma izraisīta termiskā stresa, ko rada strauji augošās CO2 emisijas.